

היום נלמד בעזרת ה':

עירובין דף יז

שלושה בחמש אסורים בשבע מותרים. בדעת רבנן שמותר להקיף כל צורכם ובלבד שלא ישאר בית סאתיים פנוי, יתכן מקרה שבו שלושה אנשים שיקיפו במחיצות של שתי (או ערב בלבד) חמש סאין ויהיו אסורים לטלטל שם. ואילו יתכן מקרה שבו יקיפו שלושה אנשים שבע סאים ויהיו מותרים לטלטל. טעם הדבר כי לא הולכים אחר מספר האנשים (שלכל אחד נותנים היקף של סאתיים), אלא אחר הצורך השימושי במתחם, ואם אין שימוש בבית סאתיים מתוך המתחם אסור לטלטל שם.

שלושה ומת אחד - בשבת. או שהיו שניים מערב שבת ונתווספו דיירים בשבת. ובערב שבת הקיפו יותר מסאתיים. נחלקו הדעות האם השבת גורמת - ובכניסת שבת במקרה הראשון שהיו שלושה היה ההיקף ראוי להם, ומותר להמשיך לטלטל בו גם כשמת השלישי. ולהיפך במקרה השני שהיו מתחילה שניים אסור לטלטל כל השבת. או שדיורין גורמים - והולכים אחר מספר הדיירים שבאותה שעה בין לקולא בין לחומרא?

עירב דרך הפתח ונסתם הפתח. שתי חצרות הסמוכות זו לזו, ויש ביניהם פתח או חלון רחב ד' טפחים, יכולות לערב ביניהם כי הפתח והחלון מחברים ביניהם. ואם נסתם הפתח או החלון ע"י מפולת אבנים בשבת - האם כיון שעבשיו כבר אין חיבור ביניהם בטל העירוב, או שאזלינן בתר כניסת שבת?

חצר שנפרצה משתי רוחותיה. וכן בית שהפרץ משתי רוחותיו, וכן מבוי שניטלו לחייו או קורותיו - נחלקו התנאים האם מותר להמשיך ולטלטל בהם באותה שבת, או שאסור.

לכאורה מחלוקתם של האמוראים הנ"ל בשלושה ומת אחד, תלויה במחלוקת התנאים. הוז. הגמרא דוחה, כיון שבמקרה הנוכחי המחיצות התקלקלו שלא כמו במקרה הנ"ל, ומאידיך במקרה הנ"ל הדיירים נתקלקלו (מתו) וכאן לא.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

יחיד בישוב. ת"ק שחלק על רבי יהודה ואמר שהתירו מחיצה של שתי או ערב לא רק בשיירה אלא שדברו בהווה – סובר שדווקא יחיד הנמצא בדרך התירו לו, אבל לא ליחיד הנמצא בביתו שיכול לעשות מחיצה מעולה. ואילו רבנן החולקים על ריב"י בסוף המשנה, וסוברים שאפשר לעשות מחיצה של שתי או ערב – לא מדברים על המדבר, אלא על כל מקום אפילו יחיד בביתו.

מת מצוה. זהו מת שאין לו קוברים מפני שאין לו קרובים. ומתקנת יהושוע שקנה את מקומו (זהו אחד מעשרה דברים שתיקן יהושוע). מחנה מלחמה היוצא למלחמת הרשות, תקנו חכמים שבמקום שנהרגים שם נקברים, אפילו כשלא מדובר במת מצוה.

מת מצוה המוטל לרוחב כל הדרך. ויש לחוש שאם יקברנו באמצע הדרך יאהילו עליו כהנים או עושי טהרות, מותר לפנותו. ואגב שהתירו לפנותו, התירו כבר לפנותו לצד הדרך, וכשמפנהו יבחר את המקום הפחות מזיק לבעליו, כגון אם במיצר אחד של הדרך שדה בור ובצידה השני שדה חרושה, יפנהו לשדה הבור.

לאו שניתן לאזהרת מיתת בית דין. כגון לאו של הוצאת חפץ מרשות לרשות שחייבים עליו מיתה. גם אם יבואו עדים ויתרו באדם העושה כן שיקבל מלקות על מעשיו (שבאופן כזה לא יקבל מיתה על מעשיו כיון שלא התרו בו על עונש מיתה) - לא יקבל מלקות, כיון שהלאו ניתן ונכתב לאזהרת מיתת ב"ד ולא ניתן לאזהרת מלקות, ולכן אין לוקין עליו.

אל יצא איש ממקומו. מכאן למדו חז"ל את איסור תחומין. אמנם נחלקו הדעות האם תחומין דאורייתא או דרבנן. ומסוגייתנו לכאורה משמע שהאיסור מדאורייתא. רבי יונתן סבר בתחילה שמהפסוק 'אל יצא' לומדים בדרשה גם 'אל יוציא' (חפץ ממקומו) דהיינו איסור הוצאה מרשות לרשות.

הדרן עלך מביי שהוא גבוה (המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

פרק שני. משנה: עושין פסין לביראות. בור מים עמוק עשרה העומד ברה"ר דינו כרה"י, ואסור לשאוב ממנו מים ולהוציאם לרה"ר בשבת. תקנו חכמים שאם יעשו בארבע פינותיו ארבע דיומדין - זזיות (כצורת האות 'ר') בגובה עשרה טפחים, שבכל זזית יש פס ברוחב אמה לכל צד, כך שיש לכל צד אמה מכאן ואמה מכאן – רואים את החלל שביניהם כמחיצות. לדעת רבי יהודה מספיק ארבעה דמיומדין כאמור. אך לדעת רבי מאיר צריך עוד ארבעה פסים ברוחב אמה, שניח כל אחד מהם באמצע הרוחות הפרוצות בין הדיומדין.

לדעת רבי מאיר מותר שיהיה רווח בין הדיומדין של עשר אמות. (שזהו שיעור של שתי 'רבקות' שבכל אחת עומדות שלוש פרות = סה"כ שש פרות אמה ושני שלישי – עובי פרה). ולדעת רבי יהודה, מותר עד שלוש עשרה אמה ושלישי (זהו שיעור של שתי 'רבקות' שבכל אחת עומדות ארבע פרות = סה"כ שמונה פרות אמה ושני שלישי).

הפרות ברבקות נמדדות כשהן קשורות שאז הם צמודות יותר. אך שתי הרבקות נמדדות בצורה שאחת עומדת לכיוון הכניסה ואחת עומדת הפוך לכיוון היציאה, שבכך יש מעט יותר רווח מאשר כששתי הרבקות עומדות בצורה שווה.